

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובעת:

רננה לנדאו

נגד

הנתבעים:

1. הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ
2. אייל דוד ליאני

ב"כ התובעת: עו"ד טוני גרינמן
 ב"כ הנתבעים: עו"ד אריאל דובינסקי

פסק דין

חלק ראשון – פתח דבר ותמצית הנושאים בהם יעסוק פסק הדין

1. פתח דבר

1.1. עבודה אקדמית שפרסמה ד"ר רננה לנדאו בכתב העת "עיוני משפט" של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב הבשילה לפרק בעבודת דוקטורט בהנחיית פרופ' יעל זיו ונשיא בית המשפט העליון (בדימוס) פרופ' אהרון ברק וזכתה לשבחים ולציטוטים בפסיקת בתי המשפט ובספרות המשפטית.

1.2. למרבה הצער לא רק שם פורסמה העבודה האקדמית. העבודה נחטפה למחוזות אחרים. הנתבעים הניחו ידיהם עליה. העבודה הופשטה ממלבושי כתב העת בו פורסמה. התייתמה משם המחברת. שמה הוחלף. שינויים ספורים ומינוריים הוכנסו בה. ולאחר כל אלה הובלה על ידי הנתבעים למכירה. 290 ש"ח ללקוח הפשוט אשר יודע שהנתבעים ימשיכו לסרסר בעבודה. 590 ש"ח ללקוח האקסקלוסיבי שתובטח לו על ידי הנתבעים בלעדיות בעבודתה האקדמית של התובעת. כך.

1.3. על מהות עסקם של הנתבעים התגלעה מחלוקת בין הצדדים. התובעת טענה בסיכומיה שהנתבעים מפעילים אתר שמוכר עבודות אקדמיות, עבודות סמינריות ועבודות גמר. המכירה היא לסטודנטים העושים בעבודות שימוש על מנת להשיג תואר אקדמי שלא בזכות. בתיאור מצד התובעת אף הופיעו המילים מרמה, פלגיאט, אתר פיראטי ועוד. הנתבע 2 מצדו רחמן יותר בתיאור עסקיו ומגדירם כהפעלת אתר המאפשר לסטודנטים "לעיין ולקבל השראה מעבודות ותכנים אקדמיים". הנתבע 2 צדק פחות.

בגין הפרת זכויות התובעת הוגשה התביעה בה עותרת התובעת לפיצוי בסך של 200,000 ש"ח. מכאן פסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

2. תמצית פסק הדין והנושאים בהן ידון (תוכן עניינים)

2.1. תיאור העבודה האקדמית שפורסמה ועומדת בבסיס פסק הדין יובא להלן בסעיף 3 לפסק הדין.

2.2. האם העבודה שהועמדה למכירה באתר הנתבעים היא זו שיצרה התובעת? וכן האם הנתבעים הפרו את זכויות התובעת בעבודה האקדמית? התשובה לשתי שאלות אלה היא חיובית. אפילו הנתבע 2 הודה בכך. נושא זה יורחב בסעיף 4 לפסק הדין.

2.3. מה מהות האתר שהפעילו הנתבעים? תשובה לכך והוכחות לכך שהנתבעים פעלו למכירת עבודות לסטודנטים המבקשים על פניו להונות את המוסד האקדמי בו הם לומדים יובאו בסעיף 5 לפסק הדין.

2.4. כיצד הגיע המאמר של התובעת לידי הנתבעים? האם יש לקבל הטענה לפיה זו הגיע מאדם לא ידוע, כפי שנטען בכתב ההגנה ובתצהיר? או שמא מאדם אחר ששמו עלה על ידי הנתבע עצמו ואשר התברר שאינו בין החיים? על כך יישוב הדיון בסעיף 6 לפסק הדין.

2.5. מה סכום הפיצוי לו זכאית התובעת? זאת ייקבע בסעיף 7 לפסק הדין.

חלק שני - דיון והכרעה

3. תיאור העבודה האקדמית שפורסמה

3.1. המאמר האקדמי הוא עבודת תזה של התובעת במסגרת תואר שני שהשלימה באוניברסיטה העברית. שמו של המאמר הוא "המשפט במשפט: **בלשנות משפטית** – הבלשן בשירות המשפטן". אותה עבודת תזה הייתה כאמור בהמשך חלק מעבודת דוקטורט שהגישה התובעת בהנחיית נשיא בית המשפט העליון (בדימוס) אהרון ברק וכן פרופ' יעל זיו.

3.2. התובעת מציינת שעמלה על העבודה במשך מספר שנים, במחקר, כתיבה, עריכה והשקעת "יצירתיות, שיקול דעת ומחשבה". התובעת אף ציינה נסיבות אישיות שהאריכו השלמת העבודה. לדבריה המאמר בעת פרסומו היה "ייחודי וחדשני בנוף הספרות המשפטית". עוד צירפה התובעת הפניות לציטוטים של המאמר, הן בפסיקת בתי המשפט לרבות בית המשפט העליון והן בספרות המשפטית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

3.3. התובעת מפנה לחוות דעת מנחי הדוקטורט שהוצגה. במיוחד מפנה התובעת לכך שמנחה הדוקטורט, הנשיא (בדימוס) פרופ' אהרון ברק ציין בכתב ש"מדובר במחקר פורץ דרך, ייחודי, מקורי חשוב וברמה גבוהה ביותר" (דברי התובעת, סעיף 11 לתצהירה).

4. האם הנתבעים הפרו את זכויות התובעת בעבודה האקדמית?

4.1. עבודת התובעת פורסמה באתר אינטרנט ללא רשותה. בחודש ינואר 2016 התחוויר לתובעת שעותק מהמאמר הועמד למכירה באתר אינטרנט שכתובתו - <http://freeacademic.com>. כתובתו של אתר האינטרנט רמזה על תוכנו כפי שעוד יורחב להלן.

4.2. עבודתה של התובעת קיבלה מספר סידורי וקוטלגה בערך – "עבודה סמינריונית, בלשנות משפטית, השפה המשפטית, בלשנות ומשפט". שמו של המאמר שונה ל"בלשנות ומשפט".

4.3. באופן מתבקש הושמט מהעבודה שמה ופרטיה של התובעת וכן מילות התודה שחלקה לאחרים. בנוסף נמחקו הערות שוליים ספורות ונוספו ה"ש אחרות שמפנות למקורות שלא הופיעו במאמר המקורי.

4.4. עיון במאמר שפרסמה התובעת אל מול העבודה שהעמידו הנתבעים למכירה אינו מותיר מקום לספק. עשרות עמודים של מלל זהה, החל מפסקת המבוא ועד לסיומו של המאמר. אין מקום אפילו לטרוח באיתור פסקה כזו או אחרת שהועתקה, שכן ההעתקה ברורה, גורפת וחד משמעית.

4.5. גם הנתבע לא יכול היה שלא להודות בהפרת זכויות היוצרים. בחקירתו הנגדית אט אט הודה באותה הפרה עד אשר החל לנהל מעין משא ומתן בדבר הפיצוי מעל דוכן העדים. וכך הדבר מופיע בפרוטוקול הדיון, כאשר כל הציטוטים הם מפיו של הנתבע 2.

(א) בתחילה הודה הנתבע 2 כך (ע"מ 37-36 לפרוטוקול, ההדגשות לא במקור):

"אני אחראי על האתר הזה ואני אחראי עם כל הסיפור שקרה לגבי לנדאו שאני מאוד צר לי על מה שקרה, על מצבה הבריאותי שהיום נודע לי עליו, לא ידעתי עליו. והנקודה היא שאני אחראי על זה. רק שאני טוען שזה לא היה, אף אחד לא רצה לקחת מאמר מ'עיוני משפט', אם הייתי יודע שזה מאמר ב'עיוני משפט' לא היינו שמים אותו באתר"

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

(ב) בהמשך טען התובע שהמאמר התקבל מצד שלישי, ולכך עוד תהיה התייחסות בהמשך. בשלב זה אפנה לכך שהתובע לא התכחש להפרת זכויות היוצרים אך הלך על כך שלא יכול היה לבדוק ולאתר את המאמר באינטרנט, במנוע החיפוש גוגל ולכן לא גילה שלא מדובר במאמר מקורי. טענה זו אינה נקיה מספקות, לאור העולה מהחקירה הנגדית. וכך הדבר מופיע בפרוטוקול (ע"מ 50):

"ש. ואיזה בדיקות אתה עושה לוודא שמהחומר שאתה מקבל הוא חומר מקורי?

ת: בודקים את זה בגוגל. המאמר הזה היה בעיוני משפט ולא בגוגל, לכן לא יכולתי למצוא אותו. יש עשרות אלפי כתבי עת. אני לא יכול לבדוק כתב עת, כתב עת. למרות שבגלל הסיפור הזה אני החמרתי מאוד את הנושא הזה של בדיקת מקוריות באתר. לפחות משהו אחד טוב יצא מהסיפור של התביעה הזאת".

במאמר מוסגר ייאמר שבמהלך הדיון והחקירה הנגדית עומת הנתבע עם טענת ב"כ התובעת לפיה ניתן לאתר בחיפוש באינטרנט הפניה למאמר של התובעת.

(ג) לאחר מכן הודה הנתבע במפורש פעם נוספת באחריותו והלך רק על סכום הפיצוי שנדרש ממנו, וכלשונו (ע"מ 60-61 לפרוטוקול, ההדגשות לא במקור):

"... זה סחטנות, אתם רוצים פה לסחוב אותי. אני מודה שאני אחראי על הסיפור הזה. אני רוצה לשלם. אין פה שאלה משפטית של האם אני אחראי או לא. אני אחראי על האתר. אני אחראי על הנושא הזה שהמאמר של גב' לנדאו הגיע אלינו לאתר. השאלה היא מידתיות. יש פה מידתיות במשפט. זאת השאלה, האם זה מידתי. זאת השאלה"

ובע"מ 62 לפרוטוקול שב וציין הנתבע את אחריותו להפרת זכויות היוצרים תוך שהוא מפנה למכתב ההתראה הראשון שקיבל ובו נדרש לשלם הסך של 400,000 ש"ח:

"אני מודה שאני אחראי על האתר. לא אבי ברק, ולא אף אחד אחר, לא שרף ולא מלאך. אני אחראי, ואני רוצה לפצות את גב' לנדאו, ומגיע לה פיצוי. השאלה אם אתה חושב שב-400,000 שקל לאיים על בן אדם לעומת 10,000 שקל זה לא ניצול של הכלים המשפטיים?"

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

(ד) לקראת סיום עדותו שב והודה הנתבע בהפרת זכויות היצרים, תוך שהוא טוען שמדובר ב"שוגג ורשלנות". וכך, בע"מ 68 העיד -

"דרך אגב האתר בשלבי סגירה בגלל דברים אחרים אישיים שלי שזה לא קשור. אבל זה לא משנה לצורך העניין שהיית פה הפרה של זכויות יוצרים בשוגג וברשלנות"

4.6. סיכום עד כאן – מכל האמור לעיל עולה תמונה ברורה. עבודת התזה האקדמית שהכינה וחברה התובעת ואשר פורסמה בכתב העת "עיוני משפט" הועתקה והועמדה למכירה באתר הנתבעים. כל זאת תוך הפרת זכויותיה של התובעת.

5. מה מהות האתר שהפעילו הנתבעים?

5.1. הנתבעים התגאו באתרם שהם "מאגר התוכן הגדול בישראל! מכיל כחצי מיליון עמודים אקדמיים!" וכן – "15 אלף עבודות אקדמיות שבכל עבודה כ-30 עמודים אקדמיים" (הנוסח במקור). עוד ציינו כי "זהו מאגר תוכן עצום הגדול בהרבה למשל מהויקיפדיה בעברית (שבה יש כ-200 אלף דפים בלבד)". ואם לא די בכך התגאו הנתבעים באתרם כך – "בכל עבודה אקדמית הושקעו כמאה שעות עבודה (כולל חיפוש מקורות, תרגום, כתיבה ועריכה) כלומר שבאתר גלומה עבודה של מיליון וחצי שעות!"

5.2. עיון בראיות שהוצגו מוכיח שאתר הנתבעים אינו אתר תמים שמטרתו דווקא מתן השראה לסטודנטים. האתר מכון במודע לציבור סטודנטים המבקשים על פניו להונות את המוסדות האקדמיים בהם הם לומדים.

5.3. שורה של אינדיקציות מובילות לקביעה לפיה הנתבעים עסקו במכירת עבודות אקדמיות לצורך הגשתן לקבלת ציון, וכך למשל:

(א) באתר הנתבעים מופיעות הנחיות כיצד לאתר עבודות רלוונטיות. אך עוד נרשם כך (הנוסח במקור, ההדגשות לא במקור): **"במקרה ברצונך עבודה בתפירה אישית שלא מהמאגר הלקוח מעביר אלינו שליש מהסכום מקדמה... עם תחילת העבודה. עם גמר העבודה מציגונו הוא מקבל העבודה יכול לבקש תיקונים ואז משלם שני השליש הנותרים לאחר שהוא מוודא שהיא כתובה לשביעות רצונו הוא מעביר את יתרת הסכום ומקבל את יתרת העבודה". כלומר – מוזמנת עבודה "בתפירה אישית", הנתונה לביקורת ואישור המזמין. אין מדובר במאגר למתן השראה אקדמית.**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

(ב) האתר אף מאפשר עריכת תיקונים בעבודות מוכנות, אם כי נרשם כך – **"בקניה אוטומטית העבודה היא מוצר מוגמר ומנסיונו נדיר שמישהו ירצה תיקונים..."**. ייעודו של האתר הוא מכירת עבודות אקדמיות לצורך קבלת ציון ולעניין הציונים מקדיש האתר גם כן התייחסות מיוחדת. על כך בפסקה הבאה.

(ג) הנתבעים מתגאים באתר ב"אחוז ציונים גבוה" אשר מפוקח על ידי רו"ח וכלשונם (ההדגשות לא במקור) – **"מהפידבקים שאנו מקבלים מהלקוחות שלנו אנו למדים על אחוז גבוה של ציונים גבוהים כשהממוצע הוא 89.2 עד כה – על ציונים מדווחים. נתונים אלו זמינים במשרדנו ובפיקוח רו"ח. תוכל לדבר על כך ולהיווכח בעצמך בשיחה עם לקוחות מרוצים שלנו שהסכימו לכך. בכתיבה בתפירה אישית אנו מתחייבים על ציון מעל 88"**.

כלומר – לפנינו מכירה ממוקדת של עבודות המוגשות על ידי לקוחות הנתבעים למוסד האקדמי בו הם רשומים כלומדים. פעילות הנתבעים והמעקב אחר הציונים מפוקח על ידי רו"ח כפי שהם מתגאים. ומי שמשלם יותר ומזמין עבודה "בתפירה אישית" – אף מקבל התחייבות לציון. לצד כל זאת ייאמר שבאחת מהפסקאות באתר נרשם לפתע שהעבודה מיועדת לצרכי מחקר בלבד ולא להגשתן לאוניברסיטה. אך אפילו את מס השפתיים הזה מהלו הנתבעים במעין קריצת עין באמירה – **"לאחר הרכישה העבודה שייכת לך ואתה יכול להחליט מה לעשות איתה"**. רוצה לומר – תוכל לעשות עם העבודה שרכשת ככל שתמצא, ובמידה והיא בכתיבה אישית אזי יש התחייבות לציון, וככלל נתוני הציונים שמקבלים הלקוחות מהמוסדות האקדמיים מפוקחים על ידי רו"ח.

(ד) הנתבעים אף מבטיחים דיסקרטיות מוחלטת ללקוחותיהם ומדגישים זאת תוך שהם מציינים שהם "מודעים לרגישות הנושא". כאשר נשאל על כך הנתבע 2 הוא בחר להסביר במילים הבאות (ע"מ 38-39 לפרוטוקול): **"בן אדם, אני אתן לך דוגמא – עולה חדש, צריך לכתוב סמינריון. אין לו מושג איך לכתוב את זה. הוא רוצה לקנות או לקבל בחינם עבודה לדוגמא. הוא לא רוצה שהמרצה שלו או כל אדם אחר יידע מה מקורות ההשראה שלו. הוא רוצה לדעת שהוא דיסקרטי. אז אנחנו נותנים לו את הדיסקרטיות הזאת"**.

(ה) והוכחה נוספת שאין מדובר באתר שנועד לשמש השראה, למדים מכך שהמרבה במחיר יוכל לקבל "בלעדיות" על העבודה שרכש. וכפי שנרשם באתר – **"אם תרצה בתוספת תשלום נמחק העבודה בכלל מהמאגר לצמיתות וניתן לך זכות יוצרים ובלעדיות על העבודה"**.

וכך עוד ועוד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

5.4. התובעת גם הציגה המלצות ב"פורום לימודים" אשר מתייחסים לנתבעים ובעיקר לנתבע 2. וכך למשל -

(א) הודעה אחת התיימרה להיות של סטודנט למשפטים קיבל ציון 93 בסמינריון על **"מוסר ועסקים"** ומציין – "הכותב שלי התגלה ככותב מקצועי";

(ב) הודעה אחרת היא של סטודנטית אחרת שקיבלה אף היא ציון 93, הפעם בלימודי תקשורת וסוציולוגיה.

(ג) כאן המקום לציין שגם ביחס למאמר של התובעת נרשם שזה קיבל ציון 93.

(ד) בהודעה נוספת נרשם – **"ממליץ על אייל התותח. כתב לי סמינריון בדיני עבודה ויצא מעולה"**.

5.5. במסגרת הדיון ניתן היה להבין שב"כ התובעת מפקפק בזהות כותבי ההודעות ותוהה שמא הנתבע 2 עצמו הוא זה שקשר לעצמו השבחים (ור' למשל ע"מ 63 לפרוטוקול). לצורך הענין, אין זה מעלה ואין זה מוריד מי רשם את השבחים. אין זה משנה האם השבחים שצוטטו אכן מבוססים ואכן נכתבו על ידי סטודנטים או מנגד נרשמו על ידי הנתבעים או מי מטעמם. השאלה העומדת לדיון היא כיצד האתר מציג עצמו ומה תחום פעילותו – וזאת ניתן ללמוד מהאמור באתר וכן מההמלצות שנרשמו, יהיו מחברי ההמלצות אשר יהיו.

5.6. לסיכום עד כאן – יש לומר שהאתר ופעילות הנתבעים נועדה למכירת עבודות אקדמיות לסטודנטים המעוניינים להגישן ולקבל ציון עבורם.

6. כיצד הגיע המאמר של התובעת לידי הנתבעים?

6.1. הנתבע לא הצליח להבהיר כיצד הגיע המאמר לידי. ובמילים אחרות – לא הצליח להוכיח שקיבל את המאמר מצד שלישי ולא הוא (הנתבע) זה שהעתיק, שינה את שם המאמר והעמידו למכירה. הנתבע לא הציג שום רישום, דוא"ל, מכתב או כל תרשומת בדבר קבלת המאמר למאגריו. יותר מכך - כאן המקום להדגיש שלטענת הנתבעים חלק מהתמורה שהם גובים מלקוחותיהם עוברת למחבר העבודה. כלומר – חזקה על הנתבעים שהיו בידיהם נתונים אודות מעביר העבודה, התשלום שקיבל ופרטיו. זאת ככל שאכן קיים צד שלישי כלשהו שהעביר העבודה.

6.2. הנתבעים ניסו בכתב ההגנה וכן בתצהיר העדות הראשית להרחיק עצמם מההפרה. בכתב ההגנה טענו הנתבעים ש"המאמר נשוא התובענה נשלח על ידי אדם שלא הזדהה, ככל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

הנראה סטודנט. כלומר סטודנט אלמוני הוא האחראי. ולא פעם אחת עלתה טענה זו בכתב ההגנה אלא לפחות ארבע פעמים, בסעיפים 7,13,47,58 לכתב ההגנה. ובנוסף חזרו הנתבעים פעם אחר פעם על האמירה לפיה **"לא ידעו ולא היה עליהם לדעת על זכות היוצרים הנתענת של התובעת במאמר"**. כל זאת מכיוון שסטודנט אלמוני העביר לידיהם את המאמר. על הטענה לפיה סטודנט אלמוני העלה את העבודה לאתר חזרו הנתבעים גם במסגרת תצהירים, בדומה לאמור בכתב ההגנה.

6.3. אין לקבל טענה לפיה סטודנט לא ידוע העלה את העבודה לאתר. ולעניין זה יובאו הדברים הבאים:

(א) **ראשית** - קבלת עבודה מצד שלישי מותירה עקבות. כתובת הדוא"ל של אותו צד שלישי. פרטי הצד השלישי. התאריך בו התקבלה העבודה. אפשרות ליצירת קשר ועוד. כאשר כל אלה לא קיימים, וכדברי הנתבע 'נמחקו' – הרי הדבר מלמד שמלכתחילה לא היה קיים אותו סטודנט אלמוני.

(ב) **שנית** - אין כל סיבה לסטודנט אלמוני לשלוח עבודה עליה עמל, וזאת בעילום שם וללא פרטים. טענה כזו היא במלוא הכבוד טענה מופרכת.

(ג) **שלישית** – הנתבעים טענו שחלק מהתמורה מועברת למחבר העבודה. לעניין זה הנתבע אף כשל בלשונו והחל להעיד על כך ומיד חדל וכך הדבר נראה בפרוטוקול (ע"מ 50, ההדגשה לא במקור) - **"המאמר הזה נמכר ב-290 שקלים, מתוך זה אני קיבלתי כ-50 שקלים. כי 60% הולך, בסדר, אוקי. הלאה"**. אם כך, יש לשמור את פרטי מחבר המאמר על מנת שניתן יהיה לתגמלו. וכאשר לא נשמר שמו של מחבר המאמר, אותו סטודנט שהעבירו למאגר – עולה שאותו סטודנט אלמוני כלל אינו קיים.

6.4. בשלב מאוחר יותר וכן בחקירה הנגדית עלה שמו של אחד - א.ש. שהנתבע טען שהוא זה ששלח את המאמר. עדיין אין כל אינדיקציה למשלוח המאמר, אין אינדיקציה לכך שהתקבל מא.ש, אך הטענה עלתה. איני מציין את שמו המלא של א.ש, על מנת לא לערב אותו בהליך זה מבלי שעדותו נשמעה. זו גם לא יכולה הייתה להישמע, אליבא דהתובעת, שכן הוא מת.

הנתבע לא הצליח לשכנע, או אפילו לתת הסבר סדור כיצד והאם בכלל הגיע המאמר מא.ש. וגם ההסבר שנתן לפיו נזכר בשם לאחר הגשת תצהירו כי עורך הדין אמר לו שזה חשוב – גם הסבר זה נותר דחוק ולא מובן. גם לא ניתן הסבר מדוע, ככל שא.ש הוא זה ששלח את המאמר – לא תוגמל בגין מכירתו ולא נרשם אותו תגמול כך שניתן להציגו. ובמילים פשוטות – במלוא הכבוד קשה לקבל טענה זו של הנתבעים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

6.5. סיכום עד כאן - ניתן לומר שהנתבעים עצמם הם שפעלו להטמעת המאמר באתר. אין כל אינדיקציה ובמלוא הכבוד גם אין להאמין לטענה לפיה סטודנט אלמוני העביר את העבודה האקדמית. אין גם לקבל הגרסה החדשה שהופיע לפתע לפיה א.ש העביר המאמר, למרות שאין כל אינדיקציה לכך.

7. משהוכחה ההפרה, מה סכום הפיצוי לו זכאית התובעת?

7.1. בעת קביעת הפיצוי אין להתעלם מ"מאפייני פעילותו של הנתבע", כנוסחו של סעיף 56(ב) (6) לחוק זכות יוצרים, תשס"ח – 2008. במקרה זה מאפייני הפעילות לימדו על הקמת והפעלת אתר שעל פניו עיקר עיסוקו הוא בתיווך ומכירת עבודות אקדמיות לצורך הונאה. הנתבעים הפעילו אתר שעיסוקו העיקרי הוא מכירת עבודות אקדמיות לסטודנטים המבקשים להונות את המוסדות האקדמיים בהם הם לומדים. הנתבעים התגאו ב"תעשייה" נרחבת אשר עולה בהיקפה על הויקיפדיה בעברית, המתנהלת ב"דיסקרטיות" למכירת עבודות אקדמיות. במסגרת פעולות השיווק של האתר לא היססו הנתבעים להתגאות בכך ש"הורדת עבודת הסמינריון היא אנונימית לחלוטין מאגר העבודות היחידי שלא דורש בכלל שם, ת"ז וטלפון (אפילו מייל לא חייב לתת)!!". ברי שאין מדובר באתר תמים שמטרתו מתן השראה לסטודנטים.

7.2. בעת קביעת הפיצוי יש להתייחס גם להרתעה שבעצם החיוב בפיצוי. ההרתעה כשלעצמה מהווה שיקול בעת קביעת הפיצוי לעניין זה ר' גם הצעת חוק זכות יוצרים, התשס"ח – 2005, ה"ח הממשלה 196 מיום 20/7/2005. במסגרת דברי ההסבר לסעיף 58 להצעת החוק, שהפך לסעיף 56 לחוק נרשם כי "נוכח המאפיינים של זכות היוצרים והקלות הרבה בה היא עלולה להיות מופרת קיים צורך לפסוק פיצוי שיהיה בו גם משום הרתעה". היבט ההרתעה מקבל משקל מרכזי בקביעת הפיצוי ור' למשל ההשוואה בע"א 7201/13 תביג-ישראל גרובר בע"מ נ' טויטופלסט בע"מ (מיום 6/10/15, בפסקה 6), וכן תא 5977/07, האוניברסיטה העברית בירושלים נ' בית שוקן להוצאת ספרים בע"מ (מיום 20/6/2011), וכמובן ע"א 592/88, שמעון שגיא נגד עיזבון המנוח אברהם ניניו ז"ל [פ"ד מו(2) 254, בע"מ 265]. ההרתעה נדרשת בעניין זה, שכן אין מדובר בהפרת זכויותיה של התובעת בלבד, אלא בהפרת זכויות תוך מכירתן לצדדים שלישיים במטרה או לפחות בידעה שגם אלה יוסיפו להפר את זכויות היוצרים. ההרתעה במקרה זה תביא ולכל הפחות תסייע בניתוק שרשרת הפרת הזכויות שהנתבעים הם חוליה מרכזית בה.

7.3. פעולות הנתבעים נעשו במכוון תוך רצון להשיא את רווחיהם בזכות הפרת זכויותיה של התובעת. הנתבעים מכרו את המאמר לצדדים שלישיים. מכירה זו נעשתה, כפי שפורט, לסך של 290 ₪ למכירה בודדת או 590 ₪ למכירה המקנה בלעדיות. לצורך העניין אתייחס

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

לכך שהמכירות בפועל היו בודדות, אולי רק שתיים. מכירה אחת מהן היא זו שתוארה באתר כעבודה שזכתה לציון 93, ומכירה שניה היא למי מטעם התובעת. עדיין – אין זה הרווח היחיד שהפיקו הנתבעים מההפרה ועל כך בפסקה הבאה.

בזכות הפרת זכויות התובעת הגדילו הנתבעים את מאגר העבודות שבאתרם. הפרת הזכויות הגדילה את ה"מוניטין" של הנתבעים ותרמה לכך שיוכלו להתגאות בכך שמדובר ב"מאגר התוכן הגדול בישראל! מכיל כחצי מיליון עמודים אקדמיים!" וכן – "15 אלף עבודות אקדמיות שבכל עבודה כ-30 עמודים אקדמיים" (הנוסח במקור). הנתבעים אף התגאו בשעות העבודה הרבות שהושקעו בכל עבודה שהוצגה, ובכלל זה ממילא בעבודה שאת זכויותיה נטלו שלא כדין מהתובעת. הגדלת היצע העבודות שבאתר ועצם קיומו של מאגר עבודות נרחב תרם לנתבעים בשיווק האתר ובפרסומו – כך שעצם הפרת הזכויות, או שמא הנכון לומר הוא גזילת הזכויות, הפיקו רווח לנתבעים.

7.4. סעיף 56 (ב) לחוק זכות יוצרים קובע כך:

"בקביעת פיצויים לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לשקול, בין השאר, שיקולים אלה:

- (1) היקף ההפרה;
- (2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;
- (3) חומרת ההפרה;
- (4) הנזק הממשי שנגרם לתובע, להערכת בית המשפט;
- (5) הרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט;
- (6) מאפייני פעילותו של הנתבע;
- (7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע;
- (8) תום לבו של הנתבע"

התובעת מפנה לכך שהנתבעים הפרו הן את זכות היוצרים והן את הזכות המוסרית, בכך שלא ציינו את שמה. עוד טוענת התובעת שהעובדה ששמה של לא הוזכר במאמר חדשני ובעצם העלאת המאמר לאתר נפגע המוניטין שלה וכן הדבר עלול לפגוע במכירות פוטנציאליות של ספר אותו תפרסם. עוד ציינה התובעת שהופרו "זכות היוצרים להעתיקה; זכות היוצרים להעמדה לרשות הציבור; הזכות המוסרית לייחוס והזכות המוסרית לשלמות. כן, בוצעו הפרות משניות של זכות היוצרים והזכות המוסרית לפי סעיפים 48 ו-51 לחוק". כאן המקום לציין שסכום הפיצוי הסטטוטורי בגין הפרת הזכות, ללא הוכחת נזק, נקבע בסעיף 56(א) לחוק על הסך של 100,000 ₪.

7.5. בע"א 17422-03-18, גבריאלי נגד בטש (מיום 16/7/18, השופטת א' כהן) נדונה הפרת זכויות במאמר בתחום משפטי שפורסם באינטרנט. לא היה מדובר בעבודה אקדמית, לא היה מדובר במאמר רחב היקף כשל התובעת, לא היה מדובר בעבודה המפנה לציטוטים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

ואסמכתאות בהיקף נרחב כבשל עבודתה של התובעת. בנוסף – בעניין גבריאלי נ' בטש אף לא היה מדובר בעבודה אקדמית שפורסמה בכתב עת אוניברסיטאי כשאכסניית הפרסום כשלעצמה מוסיפה למוניטין ולחשיבות המאמר. באותה פרשת גבריאלי נגד בטש הכפיל בית המשפט המחוזי סכום פיצוי שנקבע בבית משפט השלום, בפסק דין שניתן על ידי, והעמידו על הסך של 40,000 ₪. העובדה שהפרת זכויות בהיקף הנזכר לעיל הביאה לפיצוי בסך של 40,000 ₪ מלמדת על היקף הפיצוי הנכון לקביעה בעניינה של התובעת.

7.6. קביעת סכום הפיצוי – לאור כל האמור לעיל, אחר ששקלתי את היקף ההפרה, חומרתה, מאפייני פעילות הנתבעים וחוסר תום הלב המובהק שבהפרת זכויות התובעת והעמדתן למכירה תוך מצג כאילו ניתן אף לאפשר להעניק בלעדיות בזכויות אלה, ותוך התייחסות לכל הפרות זכות היוצרים והזכות המוסרית – אני מעמיד את סכום הפיצוי לו זכאית התובעת על הסך של 90,000 ₪.

חלק שלישי – הערות לפני סיום וסוף דבר

8. ארבע הערות לפני סיום

לפני סיום יובאו ההערות הבאות:

8.1. אין לקבל טענה לפיה התובעת ויתרה על זכותה הכלכלית, כאשר הסכימה לפרסם את המאמר בכתב העת האקדמי "עיוני משפט". ההיפך הוא הנכון – פרסום המאמר בכתב העת אקדמי מאדיר את זכותה הכלכלית של התובעת ומוסיף לעבודתה נדבך אקדמי וכלכלי נוסף. הפרסום בכתב העת מעלה את ערכו של המאמר ושל עבודת התובעת לרבות ערכו הכלכלי.

8.2. אין לקבל טענה לפיה לנתבעים עומדת הגנת "מפר תמים". הנתבעים אינם תמימים. העתקת מאמר מכתב עת אקדמי והעמדתו למכירה אינה מעשה תמים. הנתבעים לא הציגו כל אסמכתא לדרך בה הגיע לידיהם המאמר ומכאן המסקנה הנכונה היא שהם אלה שהעתיקו אותו מכתב העת. אך אפילו היו הנתבעים מקבלים את המאמר מצד שלישי, הרי בניהול עסקם היה עליהם לוודא שאין מדובר במאמר מפר, היה עליהם לבנות מנגנון בדיקה שימצא שמדובר במאמר שכבר פורסם.

8.3. הנתבעים הסירו את העבודה האקדמית מהאתר, לאחר שקיבלו מכתב התראה מהתובעת. העובדה שהנתבעים הסירו את המאמר מהאתר מיד כאשר התחוויר להם שמעשיהם התגלו אינה מהווה נקודת זכות. במילים פשוטות ייאמר שהפרת זכות היוצרים אינה מתמרקת מאליה כשהמפר מנסה להסתירה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 47702-04-17 לנדאו נ' הוצאה לאור תוכן והדרכה בע"מ ואח'

8.4. אין לקבל טענה לפיה מדובר ב"זוטי דברים". אם נקבל טענה זו, הרי כל המאמרים והפרסומים באתר הנתבעים הם בגדר "זוטי דברים". העבודה האקדמית עליה עמלה התובעת ואותה העתיקו הנתבעים הוכרה על ידי הנתבעים עצמם כבעלת ערך ובשל כך הוצגה באתרם למכירה.

9. סוף דבר

כאמור בסעיף 7.6 לעיל אני מחייב את הנתבעים, ביחד ולחוד, בתשלום הסך של 90,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 27/4/17 ועד למועד התשלום בפועל. בנוסף אני מחייב את הנתבעים, ביחד ולחוד, בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 30,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, י"ד אדר תש"פ, 10 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

אביים ברקאי, שופט

